

10.04.2018

Asia/4

§ 95

Kehitysvammaisten ja autisminkirjon henkilöiden työ- ja päivätoiminnan hankinta

HEL 2018-001107 T 02 08 02 00

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Jäsen Katju Aro pyysi asian pöydälle.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tuomas Riihivaara, vastaava hankinta-asiantuntija, puhelin: 310 43217
tuomas.riihivaara(a)hel.fi
Minna Eronen, va. vammaistyön johtaja, puhelin: 310 43149
minna.eronen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää

A. hyväksyä kehitysvammaisten ja autismin kirjon henkilöiden työ- ja päivätoiminnan kilpailutuksen periaatteet sekä oikeuttaa sosiaali- ja terveystoimialan tekemään tarjouspyyntöasiakirjoihin tarvittaessa välttämättömiä vähäisiä muutoksia.

B. oikeuttaa toimialajohtajan

- tekemään hankinnasta päätöksen

- allekirjoittamaan hankintapäätöksen perusteella solmittavat sopimukset

- päättämään sopimusten irtisanomisista ja purkamisista.

Esittelijän perustelut

Vastaava hankinta-asiantuntija Tuomas Riihivaara, va. vammaistyön johtaja Minna Eronen ja lakimies Jukka Harno ovat kutsuttuina asiantuntijoina läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Hankinnan kohde

Hankinnan kohteena on päiväaikaisen toiminnan palvelut helsinkiläisille kehitysvammaisille ja autismin kirjon henkilöille. Toiminnan tavoitteet perustuvat palvelun käyttäjien toiveisiin ja tarpeisiin ja tavoitteena voi olla esim. henkilön toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen, osallisuuden tukeminen, erilaisten kokemusten tarjoaminen tai palkkatyöhön työllistyminen. Toiminnan sisältö ja toteuttaminen sovitaan yhteisesti palvelun käyttäjän kanssa hänen henkilökohtaisessa suunnitelmasaan. Palvelun käyttäjän toimintakykyä ja tuen tarvetta arvioidaan jatkuvasti. Päiväaikaisen toiminnan painopiste voi olla osallisuuden tukemisessa tai työllistymisen edistämisessä. Toimintaa voidaan järjestää sekä erillisissä toimintayksiköissä että niiden ulkopuolella.

Hankinnan kilpailuttamisen taustaa

Kehitysvammaisten ja autismin kirjon henkilöiden työ- ja päivätoiminta kuuluu hankintalain (1397/2016) luvun 12 liitteen E mukaisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin, jotka ostopalveluna hankittuina ovat nykyisenkin lainsäädännön velvoittamina lähtökohtaisesti kilpailutettava, ellei aikaisemmassa kilpailutuksessa olemassa olevia asiakaskohtaisia sopimus-suhteita ole määritelty jatkumaan toistaiseksi voimassa olevina varsinaisen hankintasopimuksen päättyessä tai ellei vanhoihin asiakaskohtaisiin sopimuksiin sovelleta hankintalainsäädännössä asetettua poikkeusta kilpailuttamisvelvollisuudesta asiakkaan kannalta merkittävän asiakassuhteen turvaamiseksi. Hankintalainsäädännössä asetetun poikkeuksen soveltamista harkitaan asiakaskohtaisesti ottaen huomioon myös hankintasopimusten Tilaajalle asettamat velvollisuudet. Ns. vanhoja asiakkaita koskevien palvelujen jatkuvuuden on katsottu toteutuvan asiakassuhde huomioiden edellä sanotuin periaattein. Myös uusilla asiakkailla kyse on lähtökohtaisesti pitkäaikaisista työ- ja päivätoiminnan palveluista.

Lähtökohtana siis on, ettei palvelun piirissä jo olevien vanhojen asiakkaiden tarvitse vastoin tahtoaan vaihtaa palveluntuottajaa kilpailutuksen tuloksen perusteella.

Toteutettavat hankinnat täydentävät toimialan omaa tuotantoa. Toimiala myös kartoittaa mahdollisuuksia ottaa näissä palveluissa palveluseteli käyttöön. Tarkoituksena on varmistaa huolellinen ja hyvin valmistelu palvelusetelin käyttöönotto. Tavoitteena on, että osa palvelusta saadaan palvelusetelin piiriin syksyllä 2019. Palvelua on hankittava joka tapauksessa myös ostopalveluna, sillä palveluseteli ei sovellu ainoaksi

järjestämistavaksi; palveluseteli edellyttää tuettua päätöksentekoa, jota kaikille palvelun asiakkaille ei ole mahdollista tarjota. Kaikki palvelun asiakkaat eivät myöskään ole halukkaita palvelusetelin käyttöönottoon.

Tarjouskilpailu

Kehitysvammaisten ja autismin kirjon henkilöiden työ- ja päivätoiminnan hankinnasta järjestetään tarjouskilpailu avoimella menettelyllä.

Esitys tarjouspyyntöasiakirjoiksi on tämän esityksen liitteinä. Hankintalain (1397/2016) 60 §:n ja 138 §:n mukaan hankintailmoitusta ei saa julkaista muualla ennen kuin se on julkaistu julkisten hankintojen internetosoitteessa www.hankintailmoitukset.fi, joten tarjouspyyntöasiakirjoja ei julkaista internetissä.

Tarjouksen valintaperusteena on kokonaistaloudellinen edullisuus hinnan painoarvon ollessa 80 % ja laadun 20 %. Palvelun laatua ei takaa yksinomaan laadullinen vertailuperuste, vaan myös laadulle asetetut tiukat vähimmäisvaatimukset sekä sopimuskauden aikainen kannustinjärjestelmä.

Tarjouspyynnössä ja sen liitteissä on esitetty tarjousten vertailuperusteet. Tarjouspyynnössä ja sen liitteissä on esitetty myös tarjoajalle ja tarjoukselle asetetut laadulliset vähimmäisvaatimukset (kelpoisuusvaatimukset), joiden on ehdottomasti täyttyvä koko sopimuskauden ajan. Tilaaja valvoo sopimusehtojen noudattamista.

Puitejärjestelyyn hyväksytään niin monta kokonaistaloudellisinta tarjoajaa, että tarjottu kapasiteetti yhteensä kattaa arvioidun palvelutarpeen. Kuitenkin valitaan enintään 30 kokonaisedullisinta tarjoajaa.

Palvelun laadun varmistaminen

Palvelun laadunvalvonnan keskiössä on laadulle asetetut, palvelukyvukseen kirjatut vähimmäisvaatimukset, jotka palveluntuottajien on täytettävä koko sopimuskauden ajan. Tilaaja tekee säännöllistä laadunvalvontaa, jota tukee liitteenä olevassa sopimusluonnoksessa kuvattu kannustin- ja sanktiojärjestelmä. Tarjousvertailu tapahtuu kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteella lisälaadun painoarvon ollessa 20 %.

Asiakasnäkökulmasta valideiksi ja vertailukelpoiksi laatukriteereiksi on tunnistettu tarjoajan henkilöstön koulutustaso sekä tarjoajan käytössä olevat palvelun laatua mittaavat arviointimenetelmät. Vertailuperusteet on esitetty tarkemmin esityksen liitteessä 2. Palvelun laadun turvaamisen kannalta laadullisten vähimmäisvaatimuksen sekä asetetun laadun painoarvon katsotaan parhaiten toteuttavan asiakaskohtaista

laatutavoitetta ja tuovan asiakkaalle parhaan mahdollisen lisäarvon niiden kautta. Hinnan merkitystä ei tule aliarvioida. Palvelun kustannusrakenne on raskas, joten hinnan laatua suurempi painoarvo turvaa parhaiten sen, ettei näennäisen tai asiakkaan kannalta lisäarvoa tuomattoman laadun tarjoaminen ja sen kautta laatupisteiden saaminen johda hinnaltaan kalliin palvelutuotannon valikoitumiseen ja siten nosta palvelun kustannusrakennetta merkittävästi. Tämä riski on todellinen, mikäli laadun pisteytystä painotetaan enemmän. Palvelumarkkinat tarjoavat tällä hetkellä varsin vakiintuneen palvelukonseptin kohderyhmän asiakkaille. Innovatiivisuutta ja laatua voidaan kehittää myös sopimuskauden aikana palveluntuottajien kanssa tehtävän yhteistyön kautta, mikä on huomioitu myös kannustinjärjestelmässä.

Laadullisena vertailuperusteena ei voida käyttää paikallisuuteen liittyviä kriteerejä, perustuen tällaisten vaatimusten katsomiseen Euroopan unionin sisämarkkinatavoitteiden vastaiseksi Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä (mm. C-552/13). Sen sijaan tässä hankinnassa on katsottu tarpeelliseksi asettaa asumispalveluyksiköitä koskeva alueellinen rajausta laadulliseksi vähimmäisvaatimukseksi kaikille tarjouskilpailuun osallistuville tarjoajille, mikä on oikeuskäytännön mukaan (MaO 176/15) mukaan tietyin edellytyksin mahdollista.

Palveluntuottajan valinta sopimuskauden aikana

Tarjouskilpailun perusteella puitejärjestelyyn valikoituneista palveluntuottajista valitaan kunkin asiakkaan kohdalla soveltuvin. Valinta tehdään asiakkaan erityisten olosuhteiden, edun ja mielipiteen perusteella. Valintaprosessissa asiakas, hänen lähi-ihmisensä ja sosiaalityöntekijä kartoittavat palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä asiakkaan toiveet ja tarpeet sekä miettivät sopivia vaihtoehtoja yhdessä. Asiakas käy tutustumassa eri vaihtoehtoihin ja palveluista valitaan asiakkaan tarpeisiin suhteutettuna sopivin paikka.

Mikäli asiakkaan oman näkemyksen ja palvelutarpeen kannalta soveltuvia palveluntuottajia on useampia, valitaan palveluntuottaja kilpailutuksen mukaisen kokonaistaloudellisen edullisuuden järjestyksen mukaisesti. Palveluntuottajia tullaan kohtelemaan puitesopimuskauden aikana tasapuolisesti.

Palvelukuvauksessa on määritelty, että toimintayksikön on sijaittava pääkaupunkiseudulla. Palveluntuottajaa valittaessa otetaan huomioon asiakkaan mielipide myös toimintayksikön sijainnin suhteen.

Asiakkaiden ja palveluntuottajien osallistaminen hankinnan valmisteluun

Toimialan laadunvalvontaprosessin oleellisena osana on jatkuva asiakasyhteistyö ja palautteen keruu hankinnan koko elinkaaren ajan. Nyt

tehtävien hankintojen valmistelussa on kartoitettu markkinoiden tarjoamat mahdollisuudet sekä asiakasnäkökulma. Hankinnan valmistelun aikana toteutettiin laaja palvelun loppukäyttäjien kuuleminen, jonka tulokset on huomioitu laadituissa palvelukuvauksissa. Asiakkaiden omaisia ja lähi-ihmisiä on kuultu omaisilloissa sekä toimialan järjestämässä työpajassa. Vammaisneuvostolle palvelukuvauksen luonnoksia esiteltiin syksyllä 2017 ja neuvosto antoi tarjouspyyntöasiakirjoista lausunnon 26.2.2018. Tarjouspyyntöasiakirjoja koskevan palautteen antoa varten on perustettu sosiaalisen median alusta. Tämän alustan ja muiden kanavien kautta välitetyt palautteet ja kommentit on otettu huomioon hankinnan valmistelussa. Asiakkaiden edustajista ja kokemusasiantuntijoista on koottu raati, joka on osallistunut hankinnan valmisteluun ja joka osallistuu tarjousten vertailuun.

Sekä palvelun käyttäjien, omaisten että palveluntuottajien toiveita, tarpeita ja mahdollisuuksia on kuultu hankinnan valmistelun aikana, ja ne on myös otettu huomioon palvelukuvauksessa. Asiakasraadin kanssa tarjouspyyntöasiakirjoja on työstetty edelleen.

Tehtävät sopimukset

Palvelu kilpailutetaan neljän (4) vuoden sopimuskaudelle. Sopimuskauden tavoiteltu alkamisajankohta on 1.7.2018. Palvelutarpeen täyttyminen taataan tarvittaessa hankintalain 110 § mahdollistamalla suorahankinnalla.

Perussopimuskauden jälkeen on mahdollista Tilaajan niin päättyessä jatkaa sopimusta enintään kahdella (2) vuodella. Sopimuksen jatkamisesta päättää sosiaali- ja terveyslautakunta tai organisaatio, jolle tilaajan tehtävät lainsäädäntömuutosten perusteella siirtyvät.

Sosiaali- ja terveystoimiala varaa oikeuden irtisanoa sopimuksen kesken sopimuskauden, mikäli se on uuden sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämismallin vuoksi perusteltua.

Mikäli lainsäädäntö sopimuskauden aikana muuttuu siten, etteivät palvelut, joita tämä päätös koskee, enää kuulu hankintalain piiriin, ei sosiaali- ja terveystoimiala ole enää velvollinen kilpailuttamaan uusille asiakkaille hankittavaa palvelua. Lainsäädännön mahdolliset muutokset otetaan huomioon myös optiokausien käyttöönottoa harkittaessa.

Sosiaali- ja terveystoimiala ei sitoudu hankkimaan tiettyä määrää palvelua, vaan hankkii palvelun tarpeen mukaisesti.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tuomas Riihivaara, vastaava hankinta-asiantuntija, puhelin: 310 43217
tuomas.riihivaara(a)hel.fi
Minna Eronen, va. vammaistyön johtaja, puhelin: 310 43149
minna.eronen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (HankL 1397/2016, 60 §, 138 §)
- 2 Salassa pidettävä (HankL 1397/2016, 60 §, 138 §)
- 3 Salassa pidettävä (HankL 1397/2016, 60 §, 138 §)
- 4 Salassa pidettävä (HankL 1397/2016, 60 §, 138 §)
- 5 Salassa pidettävä (HankL 1397/2016, 60 §, 138 §)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Ostopalvelupäällikkö
Vastaava hankinta-asiantuntija

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 27.02.2018 § 48

HEL 2018-001107 T 02 08 02 00

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi siten, että valmistelussa huomioidaan seuraavat seikat:

-varmistetaan palvelun jatkuvuus periaatteella, jonka mukaan asiakasta ei lähtökohtaisesti vastoin hänen tahtoaan siirretä päiväaikaisen toiminnan paikasta toiseen kilpailutuksesta johtuen.

-Kehitysvammaisella tai autistisella asukkaalla on YK:n vammaissopimuksen mukaan oltava oikeus itse päättää, keiden kanssa haluaa toimia ja olla kanssakäymisissä omassa elinympäristössään. Päätös voi muodostua itsenäisesti tai tuetun päätöksenteon avulla. Lautakunta edellyttää, että määritellään selkeästi, miten asiakas valitsee puitesopimuksessa sekä miten yksilölliset tarpeet, erityiset olosuhteet, asiakkaan mielipide ja toivomukset ratkaisevat työ- ja päivätoiminnan valinnassa.

-Määritellään selkeämmin aluerajaus, mistä puitesopimuksen palvelua hankintaan (esim. Helsingin seutu / PKS)

-Korostetaan lisää henkilöstön osaamista (pohjakoulutus, kehitysvammahuollon ja autismikirjon osaaminen, lisäkoulutuksen vaatimustaso), henkilöstön kokemusta ko. palvelusta ja pysyvyyttä niin kaikkia tuottajia koskevissa laatuvaatimuksissa kuin laadussa saatavissa lisäpisteissä

-Edellytetään tarjoajilta myös toiminnan vakautta sekä tietoja taloudellisesta ja rahoituksellisesta tilanteesta.

-Selvitetään mahdollisuuksia pyytää tarjoajilta ja erityisesti sopimus-kumppaneilta tietoja verojalanjäljestä.

-Tuodaan lautakunnalle perustelut hintakaton hintojen muodostumiselle ja vaikutuksille esimerkiksi uusien ja vanhojen asiakkaiden kohdalla ja selvitys myös vaihtoehdosta, jossa hintakattoa ei ole (myös mahdollinen kustannusvaikutus)

-Tuodaan lautakunnalle dokumentaatio kuulemisissa esille tulleista ehdotuksista sekä yhteenveto osallisuuden kautta tulleista muutoksissa hankinnassa.

Lisäksi lautakunta edellyttää, että lautakunnalle tuodaan kilpailutuksen tulos tiedoksi sen valmistuttua ja että mahdollisista optiokausista päätetään lautakunnassa. Lautakunta edellyttää, että kilpailutuksen vaikutuksista palveluiden arvioituun laatuun (mukaan lukien asiakaskokemus) ja toiminnan kokonaishintaan tuodaan katsaus lautakuntaan vuoden 2019 aikana.

Käsittely

27.02.2018 Palautettiin

Puheenjohtaja Sanna Vesikansa esitti asiassa palautusehdotuksen (palautusehdotus 1), jonka jälkeen keskustelu rajattiin koskemaan asian palauttamista uudelleen valmisteluun.

Palautusehdotus 1:

Puheenjohtaja Sanna Vesikansa: Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että

-varmistetaan palvelun jatkuvuus periaatteella, jonka mukaan asiakasta ei lähtökohtaisesti vastoin hänen tahtoaan siirretä päiväaikaisen toiminnan paikasta toiseen kilpailutuksesta johtuen.

-Kehitysvammaisella tai autistisella asukkaalla on YK:n vammaissopimuksen mukaan oltava oikeus itse päättää, keiden kanssa haluaa toimia ja olla kanssakäymisissä omassa elinympäristössään. Päätös voi muodostua itsenäisesti tai tuetun päätöksenteon avulla. Lautakunta

edellyttää, että määritellään selkeästi, miten asiakas valitsee puitesopimuksessa sekä miten yksilölliset tarpeet, erityiset olosuhteet, asiakkaan mielipide ja toivomukset ratkaisevat työ- ja päivätoiminnan valinnassa.

-Määritellään selkeämmin aluerajaus, mistä puitesopimuksen palvelua hankintaan (esim. Helsingin seutu / PKS).

-Korostetaan lisää henkilöstön osaamista (pohjakoulutus, kehitysvammanhuollon ja autismikirjon osaaminen, lisäkoulutuksen vaatimustaso), henkilöstön kokemusta ko. palvelusta ja pysyvyyttä niin kaikkia tuottajia koskevissa laatuvaatimuksissa kuin laadussa saatavissa lisäpisteissä.

-Edellytetään tarjoajilta myös toiminnan vakautta sekä tietoja taloudellisesta ja rahoituksellisesta tilanteesta.

-Selvitetään mahdollisuuksia pyytää tarjoajilta ja erityisesti sopimus-kumppaneilta tietoja verojalanjäljestä.

-Tuodaan lautakunnalle perustelut hintakaton hintojen muodostumiselle ja vaikutuksille esimerkiksi uusien ja vanhojen asiakkaiden kohdalla ja selvitys myös vaihtoehdosta, jossa hintakattoa ei ole (myös mahdollinen kustannusvaikutus).

-Tuodaan lautakunnalle dokumentaatio kuulemisissa esille tulleista ehdotuksista sekä yhteenveto osallisuuden kautta tulleista muutoksissa hankinnassa.

Lisäksi lautakunta edellyttää, että lautakunnalle tuodaan kilpailutuksen tulos tiedoksi sen valmistuttua ja että mahdollisista optiokausista päätetään lautakunnassa. Lautakunta edellyttää, että kilpailutuksen vaikutuksista palveluiden arvioituun laatuun (mukaan lukien asiakaskokemus) ja toiminnan kokonaishintaan tuodaan katsaus lautakuntaan vuoden 2019 aikana.

Kannattaja: jäsen Sami Heistaro

Asian palauttamisesta uudelleen valmisteluun äänestettiin seuraavasti:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Palautusehdotus 1 (puheenjohtaja Sanna Vesikansa): Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että

-varmistetaan palvelun jatkuvuus periaatteella, jonka mukaan asiakasta

ei lähtökohtaisesti vastoin hänen tahtoaan siirretä päiväaikaisen toiminnan paikasta toiseen kilpailutuksesta johtuen.

-Kehitysvammaisella tai autistisella asukkaalla on YK:n vammaissopimuksen mukaan oltava oikeus itse päättää, keiden kanssa haluaa toimia ja olla kanssakäymisissä omassa elinympäristössään. Päätös voi muodostua itsenäisesti tai tuetun päätöksenteon avulla. Lautakunta edellyttää, että määritellään selkeästi, miten asiakas valitsee puitesopimuksessa sekä miten yksilölliset tarpeet, erityiset olosuhteet, asiakkaan mielipide ja toivomukset ratkaisevat työ- ja päivätoiminnan valinnassa.

-Määritellään selkeämmin aluerajaus, mistä puitesopimuksen palvelua hankintaan (esim. Helsingin seutu / PKS).

-Korostetaan lisää henkilöstön osaamista (pohjakoulutus, kehitysvammanhuollon ja autismikirjon osaaminen, lisäkoulutuksen vaatimustaso), henkilöstön kokemusta ko. palvelusta ja pysyvyyttä niin kaikkia tuottajia koskevissa laatuvaatimuksissa kuin laadussa saatavissa lisäpisteissä.

-Edellytetään tarjoajilta myös toiminnan vakautta sekä tietoja taloudellisesta ja rahoituksellisesta tilanteesta.

-Selvitetään mahdollisuuksia pyytää tarjoajilta ja erityisesti sopimus-kumppaneilta tietoja verojalanjäljestä.

-Tuodaan lautakunnalle perustelut hintakaton hintojen muodostumiselle ja vaikutuksille esimerkiksi uusien ja vanhojen asiakkaiden kohdalla ja selvitys myös vaihtoehdosta, jossa hintakattoa ei ole (myös mahdollinen kustannusvaikutus).

-Tuodaan lautakunnalle dokumentaatio kuulemisissa esille tulleista ehdotuksista sekä yhteenveto osallisuuden kautta tulleista muutoksissa hankinnassa.

Lisäksi lautakunta edellyttää, että lautakunnalle tuodaan kilpailutuksen tulos tiedoksi sen valmistuttua ja että mahdollisista optiokausista päätetään lautakunnassa. Lautakunta edellyttää, että kilpailutuksen vaikutuksista palveluiden arvioituun laatuun (mukaan lukien asiakaskokemus) ja toiminnan kokonaishintaan tuodaan katsaus lautakuntaan vuoden 2019 aikana.

Jaa-äännet: 1
Katju Aro

10.04.2018

Asia/4

Ei-äännet: 11

Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Laura Nordström, Daniel Sazonov, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 1

Mari Rantanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Sanna Vesikansa palautusesityksen äänin 11 - 1 (tyhjää 1).

13.02.2018 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tuomas Riihivaara, vastaava hankinta-asiantuntija, puhelin: 310 43217
tuomas.riihivaara(a)hel.fi
Minna Eronen, ostopalvelupäällikkö, puhelin: 310 24859
minna.eronen(a)hel.fi